

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/159/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114230379
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4114230379.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobcu: H. F., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom N. P., M. XXXX/XX, zastúpený JUDr. Michalom Badinským, advokátom, so sídlom Banská Bystrica, ČSA 20, IČO: 42 003 091, proti žalovanému: Q. F., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom N. P., L. F. XXXX/XX, zastúpený zákonnou zástupkyňou matkou Y. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom P.-Q. P., P. XXX/XX (právny nástupca po pôvodnom žalovanom G. U. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, naposledy bytom A., P. XX), o zaplatenie 3.300 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 13. mája 2019 č. k. 19C/428/2015-158 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 3.300 eur s 5,25% úrokom z omeškania ročne od 01. 01. 2014 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobcovi sa priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu o zaplatenie sumy 3.000 eur s príslušenstvom z titulu uzatvorenej zmluvy o pôžičke. Druhým výrokom rozhodol o trovách konania tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 657 Občianskeho zákonníka, ako aj ustanoveniami § 150 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a vykonaným dokazovaním.

1.1. Keďže predmetom tohto sporu bolo vrátenie peňažnej sumy titulom pôžičky, súd sa v prvom rade zaoberal skúmaním, či medzi stranami bola platne uzavretá zmluva o pôžičke a či na jej základe bola žalobcom žalovanému peňažná suma pôžičky v žalobcom deklarovanej výške 3.000 eur skutočne poskytnutá.

1.2. Žalobca súdu predložil zmluvu o pôžičke, ktorá má dve strany napísané na dvoch listoch papiera a je zopnutá spinkou. Podľa bodu I. uvedenej zmluvy sú zmluvnými stranami žalobca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník. Podľa bodu II. zmluvy je predmetom zmluvy záväzok veriteľa poskytnúť dlžníkovi peňažné prostriedky vo výške 3.000 eur. V bode 2.2. zmluvy je uvedené, že dlžník U. F. svojim podpisom tejto zmluvy o pôžičke potvrdzuje, že dňa 13. 09. 2013 prijal v hotovosti od veriteľa peňažné prostriedky vo výške stanovenej v bode 2.1. tejto zmluvy. Podľa bodu 2.3 zmluvy vyčerpaná a nesplatená pôžička sa bude splácať mesačne alebo jednorázovo najneskôr však do konca roku, ktorú musí dlžník zaplatiť. Suma na vrátenie od uzatvorenia zmluvy o pôžičke predstavuje čiastku 3.300 eur. Podľa bodu 2.4 zmluvy dlžník sa podpisom tejto zmluvy zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 3.000 eur použiť na účel dohodnutý v tejto zmluve a tieto vrátiť na základe splátkového kalendára podľa bodu 4.1 tejto

zmluvy do 30. 11. 2013. Účel zmluvy bol vymedzený v čl. II. bode 3.1. zmluvy, kde je uvedené, že účelom pôžičky je poskytnutie finančných prostriedkov určených na kúpu a zlúčenie novej spoločnosti s ručením obmedzeným. Podľa článku IV. bodu 4.1 zmluvy sa dlžník zaväzuje poskytnuté finančné prostriedky vrátiť v termíne najneskôr do 30. novembra 2013. Na konci zmluvy je uvedené miesto a dátum nasledovne: V N. P., dňa 16. 09. 2013, nasledujú podpisy, kde je uvedené veriteľ a dlžníci.

1.3. Z výzvy na vrátenie pôžičky zo dňa 20. 03. 2014 a z predžalobnej výzvy zo dňa 14. 05. 2014 mal súd preukázané, že žalobca pred podaním žaloby vyzýval žalovaného na vrátenie pôžičky.

1.4. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. V konaní nebolo bez pochybností preukázané reálne odovzdanie peňazí žalobcom žalovanému. Žalovaný prevzatie peňazí, ako aj uzavretie zmluvy o pôžičke popieral od samotného začiatku súdneho sporu. Žalobca neunesol dôkazné bremeno, pokiaľ ide o jeho tvrdenie, že odovzdal peniaze žalovanému. Odovzdanie peňazí žalovanému nemalo podľa vyjadrení žalobcu nijakého priameho svedka a ani z výpovede svedkyne U. F., ktorá mala pre žalobcu pripraviť zmluvu o pôžičke a ani z výpovede svedka A. Q., súd nemal jednoznačne preukázané, že k odovzdaniu peňazí žalovanému naozaj došlo. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že strany sporu boli vo vzájomnom kontakte, stretávali sa, toto však nijako nedosvedčuje odovzdanie a prevzatie peňazí. Svedok A. Q. na pojednávaní jednoznačne nepotvrdil, že žalobca žalovanému odovzdal peňažnú sumu vo výške 3.000 eur a ani výber peňazí z účtu manželky žalobcu U. F. ďalšie odovzdanie peňazí žalovanému nepreukazuje, toto nie je možné z predložených dôkazov vyvodiť ani nepriamo vyhodnotením jednotlivých listinných dôkazov a svedeckých výpovedí vo vzájomnom kontexte.

1.5. Pokiaľ žalobca v konaní poukazoval na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo/2547/2011 a zdôrazňoval, že za skutkového stavu, kedy došlo k podpisu zmluvy o pôžičke zo strany dlžníka odporuje pravidlám logického myslenia bez ďalšieho uveriť obrane žalovaného, že predmet pôžičky neprevzal, bolo by úplne nelogické, aby podpísal zmluvu obsahujúcu prehlásenie o prevzatí peňazí, súd uvádza, že v tomto konaní nebolo jednoznačne preukázané, že žalovaný podpísal zmluvu o pôžičke v znení tak, ako bola súdu žalobcom predložená. Žalovaný správne poukázal na rozpor v jednotlivých častiach zmluvy, tiež na rozpor v náhľadoch z počítača, ktoré mali byť podľa žalobcu predlohou podpísanej zmluvy a samotnou zmluvou o pôžičke, ktorú žalobca predložil súdu v tomto konaní. Samotný žalobca súdu potvrdil, že podpisované malo byť znenie zmluvy podľa predložených náhľadov, uvedené tvrdenie dvakrát zopakoval priamo na pojednávaní a uviedol tak aj v následnom písomnom vyjadrení. Predložené náhľady z počítača s finálnou verziou zmluvy nekorešponujú. Suma, ktorú mal žalovaný žalobcovi vrátiť, je v zmluve o pôžičke predloženej súdu vo výške 3.300 eur, v zmysle zmluvy podľa náhľadu z počítača je vo výške 3.100 eur, splatnosť pôžičky je v zmluve predloženej súdu uvedená do 30. 11. 2013, v zmluve podľa náhľadu z počítača je uvedená do 31. 12. 2013. Žalobca pôvodne súdu tvrdil, že zmluvu mala pripraviť advokátska kancelária. Tvrdenie žalobcu, že zmluvu mala pripravovať advokátska kancelária, ktorá žalobcu zastupovala a ktorej zástupca bol prítomný aj na pojednávaní dňa 26. 10. 2015, kedy súd vykonal výsluch žalobcu, na tomto pojednávaní nerozporoval ani samotný zástupca advokátskej kancelárie. Žalobca i jeho právny zástupca neskôr svoje vyjadrenie ohľadom prípravy zmluvy zmenili a ďalej uvádzali, že zmluvu pripravovala jeho manželka U. F., ktorá uvedenú skutočnosť sama potvrdila, avšak vôbec sa nevedela vyjadriť k predmetným nezrovnalostiam.

1.6. Hoci je pravdou tvrdenie žalobcu, že miesto podpisu zmluvy nie je podstatnou náležitosťou zmluvy a jej neplatnosť nespôsobuje ani označenie dlžníka v časti, kde má byť zmluva podpísaná v množnom čísle ako "dlžníci", avšak tieto nepatrné formálne nedostatky v spojení s ďalšími nezrovnalosťami uvádzanými vyššie a v kontexte s obranou žalovaného prezentovanou od samotného začiatku tohto konania, sú však v tomto prípade spôsobilé vyvolať pochybnosť o koncipovaní tejto zmluvy a v neposlednom rade o tom, či vôbec táto zmluva o pôžičke uzavretá bola. Zmluva o pôžičke je reálnym kontraktom, pre vznik je nevyhnutné preukázať aj skutočné odovzdanie peňazí. Za situácie, kedy žalovaný popiera podpísanie zmluvy o pôžičke v jej podobe tak, ako bola žalobcom predložená a popiera tiež prevzatie peňazí od žalobcu, dospel súd k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a z tohto dôvodu žalobu v celom rozsahu zamietol.

1.7. O náhrade trov konania prvoinštančný súd rozhodol podľa pomeru úspechu v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalovaný bol v konaní úspešný, a zatiaľ čo žalobca nedosiahol žiadny materiálne merateľný úspech, súd priznal žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu (100%).

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca, ktorý sa domáhal jeho zmeny a vyhoveniu žalobe v celom rozsahu. Namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a uplatnil odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. h/ CSP.

2.1. Pokiaľ súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, nakoľko nebolo v konaní bezpochyby preukázané reálne odovzdanie peňazí žalovanému a neunesol dôkazné bremeno, poukázal na potvrdenie o prevzatí peňazí - tzv. kvitancia, ktorá bola obsiahnutá priamo v bode 2.2 zmluvy o pôžičke zo dňa 16. 09. 2013. Nakoľko žalovaný predmetnú zmluvu, vrátane potvrdenia o prevzatí peňazí, osobne podpísal, nemal dôvod potvrdzovať prevzatie požičanej sumy aj iným spôsobom. Žalovaný v konaní tvrdil, že si žiadne finančné prostriedky od neho nepožičal a predmetnú pôžičkovú zmluvu nepodpísal, pričom potvrdenie o prevzatí požičanej sumy bolo priamo v zmluve, viedlo sa dokazovanie na súde prvej inštancie viac-menej na preukázanie skutočnosti, či k podpisu zmluvy zo strany žalovaného došlo, alebo nie.

2.2. Uzatvorenie zmluvy, ako aj prevzatie peňazí žalovaný poprel, avšak poukazuje na tú skutočnosť, že žalovaný v priebehu konania svoj podpis na zmluve, resp. jeho pravosť nikdy nespochybnil. Žalovaný pravosť podpisu nepopieral, ale tvrdil, že jeho podpis získal podvodným spôsobom prisvojením si poslednej strany inej zmluvy, resp. z iného dokumentu, ktorý podpis žalovaného obsahoval a týmto smerom viedol celé dokazovanie.

2.3. Žalovaný v tomto zmysle predostrel pred súdom prvej inštancie dve rôzne tvrdenia, resp. teórie, ako sa mohol dostať k jeho podpisu. Prvou bolo tvrdenie, že zobral zadnú stranu vopred pripravenej fiktívnej zmluvy o pôžičke, ktorá mala slúžiť ako určitá záruka na zaplatenie kúpnej ceny pri nákupe stavebného materiálu, v inej verzii tvrdil, že jeho podpis mohol byť získaný zo zmluvných dokumentov súvisiacich so zmluvou o tichom spoločenstve, alebo prevode obchodných podielov, resp. zlučovaním obchodných spoločností. Všetky tieto tvrdenia žalovaného boli v priebehu konania vyvrátené a ani jedna verzia sa žalovanému nepodarila preukázať, teda nepotvrdila sa skutočnosť, že fiktívne zmluvy o pôžičke slúžili pri nákupe stavebného materiálu u žalovaným označeného subjektu, ani, že pri obchodných zmluvách mohol byť potrebný dokument - posledná strana, ktorá mala byť ním zneužitá. K uvedenému sa v konaní podrobne vyjadroval. Taktiež dôkaz - znalecké dokazovanie znalcom z odboru grafológia nebol v konaní vykonaný.

2.4. Z vyššie uvedeného má za to, že žalovaný uzatvorenie zmluvy a prevzatie požičanej sumy síce poprel, ale pravosť svojho podpisu na zmluve (a teda aj potvrdenie o prevzatí peňazí) účinne nespochybnil, a teda je potrebné podpis žalovaného považovať za pravý. Pokiaľ teda tvrdil, že žalovaný zmluvu podpísal, čím podpísal aj prevzatie peňazí a v konaní preukázaný opak nebol, má za to, že uniesol dôkazné bremeno ohľadne reálneho prevzatia požičanej sumy a jeho nárok na vrátenie pôžičky je daný.

2.5. Právny zástupca pôvodného žalovaného oznámil podaním zo dňa 13. 12. 2019, že žalovaný - G.. U. F. dňa XX. XX. XXXX. zomrel, o čom predložil i kópiu úmrtného listu.

3. Žalobca na výzvu odvolacieho súdu oznámil, že na podanej žalobe, resp. odvolaní trvá a navrhuje, aby súd v konaní pokračoval.

4. Z uznesenia Okresného súdu Nitra zo dňa 16. 03. 2020 č. k. 12D/202/2019, Dnot 601/2019 o prejednaní dedičstva po G.. U. F., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX vyplynulo, že všeobecná hodnota majetku poručiteľa je 205.486 eur, dlhy vo výške 20.805 eur a čistá hodnota dedičstva je 184.681 eur. Dedičstvo nadobudol jediný dedič zo zákona maloletý Q. F., rod. F., nar. XX. XX. XXXX.

5. Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 1. júla 2020 č. k. 9Co/159/2019-207 rozhodol tak, že v konaní vedenom na OS Nitra pod sp. zn. 19C/428/2015 a na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 9Co/159/2019 pokračuje s právnym nástupcom po pôvodne žalovanom G.. U. F., a to s jeho dedičom Q. F., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom N. P., L. F. XXXX/XX, zastúpený zákonnou zástupkyňou matkou Y. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom P.-Q. P., P. XXX/XX.

6. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379 a § 380 CSP) prejednal vec na nariadenom pojednávaní, zopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu (§ 384 ods. 1 a § 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné, a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil.

7. Podľa § 470 odsek 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konanie začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

8. Podľa § 470 odsek 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

9. Civilný sporový poriadok, ktorý bol prijatý zákonom č. 160/2015 Z. z. a nadobudol účinnosť dňa 01. 07. 2016 vychádza z princípu aplikácie procesných noriem v ňom obsiahnutých na všetky konania, teda aj na tie, ktoré boli začaté pred dňom jeho účinnosti.

10. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

11. Podľa § 657 Občianskeho zákonníka zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

12. Zmluva o pôžičke je neformálnou, ale reálnou zmluvou, ktorá vyžaduje odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi a to buď bezhotovostným spôsobom na účet dlžníka, alebo odovzdaním krátkou cestou. Ide o právny úkon, pre ktorý zákon nevyžaduje osobitnú právnu formu. Nemusí mať písomnú formu, možno ju uzavrieť ústne, aj konkludentným spôsobom. Pojmovými znakmi zmluvy o pôžičke je prenechanie druhovo určených vecí na voľné nakladanie, dočasnosť právneho vzťahu, povinnosť vrátiť veci rovnakého druhu a obvykle aj doba splatnosti.

13. Zmluva o pôžičke je asynalagmatickou zmluvou, čo je dané predovšetkým jej reálnym charakterom. Dlžníkovi vyplýva povinnosť vrátiť veci rovnakého druhu a veriteľovi vyplýva povinnosť tieto veci prevziať. Povinnosť veriteľa odovzdať predmet pôžičky a povinnosť dlžníka predmet pôžičky prevziať zo zmluvy o pôžičke neplynú, pretože zmluva vznikne až uskutočnením reálneho odovzdania a prijatia. Dlžník a veriteľ teda nie sú navzájom v synalagmatickom postavení. Preto, ak došlo len k dohode zmluvných strán o podstatných náležitostiach zmluvy o pôžičke, ale k odovzdaniu predmetu pôžičky nedošlo, nemožno sa s úspechom domáhať, aby veriteľ plnil z titulu zmluvy o pôžičke, pretože zmluva nevznikla (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 238/2010).

14. Bezprostredný ekonomický cieľ, ktorý je motívom ľudského správania vedúceho k vzniku záväzku sa nazýva teória kauzou zmluvy. Kauzou zmluvy o pôžičke je poskytnutie vecí určitého druhu (najmä peňazí), teda samotná pôžička. Napriek tomu, že Občiansky zákonník neuvádza povinnosť zmluvných strán vyjadriť v záväzkoch kauzu zmluvy (§ 495 OZ), kauza býva v zmluve o pôžičke vždy vyjadrená, pretože je imanentnou súčasťou jej podstatných náležitostí. Kauza má zásadný význam predovšetkým v procesnej fáze dokazovania. Ak napríklad veriteľ preukáže, že dlžníkovi poskytol peňažné prostriedky, avšak nepreukáže, z akého dôvodu (kauzy) má dlžník povinnosť peniaze vrátiť, môže byť tento záväzok posúdený ako darovanie a žalobný návrh veriteľa zamietnutý. Kauza zmluvy o pôžičke je dôležitá aj pri skúmaní zmluvy podľa § 39, § 39a alebo § 49a OZ, teda, či je v súlade so zákonom a s dobrými mravmi, či nejde o úžeru, prípadne o omyl konajúcej osoby.

15. Keďže zmluva o pôžičke je reálnou zmluvou, závisí od vôle strán, či si zvolia písomnú formu, prípadne či spíšu len dôkaz o jej existencii - dlhý úpis. Pre vznik zmluvy nie je podstatné, kedy došlo k podpisu písomnej zmluvy o pôžičke, ale to, kedy došlo k dohode zmluvných strán a k reálnemu odovzdaniu veci. Ak napríklad k odovzdaniu objektu zmluvy dôjde až po podpise zmluvy, zmluva je perfektná až v okamihu odovzdania. Opačnú situáciu, pri ktorej dôjde najskôr k odovzdaniu predmetu pôžičky a k spísaniu písomnej zmluvy až neskôr, je potrebné hodnotiť s prihliadnutím na skutočnú vôľu strán. Ak bolo úmyslom strán uzavrieť zmluvu o pôžičke už pri odovzdaní predmetu pôžičky, zmluva vznikla už

odovzdaním. Ak však k odovzdaniu došlo z iného dôvodu ako poskytnutie pôžičky, zmluva o pôžičke vznikne až jej podpisom.

16. Reálna povaha zmluvy má zásadný význam pre prax aj v súdnom konaní, kde sa od veriteľa, ktorý žaluje na splnenie dlhu zo zmluvy o pôžičke, vyžaduje nielen preukázanie konsenzu veriteľa a dlžníka o uzavretí zmluvy o pôžičke, ale aj preukázanie prenechania druhovo určených vecí veriteľom dlžníkov. Ak sú tieto skutočnosti preukázané, veriteľ uniesol dôkazné bremeno. Dôkazné bremeno ohľadne existencie právnej skutočnosti, ktorá mala za následok zánik dlhu, zaťažuje dlžníka.

17. Podľa článku 8 CSP strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

18. Podľa § 150 odsek 1 CSP strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

19. Podľa § 150 odsek 2 CSP na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia.

20. Podľa § 151 odsek 1 CSP skutkové tvrdenia strany, ktoré proti strane výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

21. Podľa § 151 odsek 2 CSP, ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné.

22. Jednou zo základných procesných povinností strany sporu je povinnosť tvrdiť. Stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia. Schopnosť strany sporu uniesť bremeno tvrdenia spolu s dôkazným bremenom je predpokladom pre úspech v spore. Nesplnenie povinnosti tvrdiť, má pre stranu sporu procesno-právnu sankciu, a to v podobe prehry v spore. Prejaví sa v meritórnom rozhodnutí. Posúdenie otázky, ktorá strana sporu je povinná tvrdiť a aký je obsah jej povinnosti tvrdiť, teda, kto a aké tvrdenia má uviesť, sa odvíja od hmotného práva. Strana sporu je povinná tvrdiť skutočnosti, ktoré sú na základe hmotného práva spôsobilé privodiť jej úspech v spore. Procesnej povinnosti strany sporu uviesť skutkové tvrdenia zodpovedá procesná povinnosť protistrany poprieť tvrdené skutočnosti.

23. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotno-právnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena. Na povinnosť tvrdenia nadväzuje povinnosť označiť dôkazy preukazujúce tvrdené skutočnosti. Pokiaľ sú tieto skutočnosti preukázané, žalobca uniesol tak bremeno tvrdenia, ako aj bremeno dôkazu. Žalovaný nie je procesným subjektom, ktorého by sa vyššie spomenuté procesné povinnosti netýkali; pokiaľ sa chce v konaní úspešne brániť, musí poprieť skutkové tvrdenia a na svoje tvrdenie musí označiť dôkazy. Teória v tejto súvislosti hovorí o tzv. presúvaní dôkazného bremena. Ide tu o rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi stranami v závislosti na aktuálnom stave (priebehu) konania a na tom, ako právna norma vymedzuje práva a povinnosti strán hmotno-právneho vzťahu.

24. Otázkou splnenia povinnosti tvrdenia a povinnosti označiť na preukázanie tvrdení dôkazy musí súd vždy riešiť so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci.

25. Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností zaťažuje tú stranu, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o tú stranu, ktorá tiež existenciu takýchto skutočností tvrdí. V niektorých prípadoch však strana zaťažená dôkazným bremenom objektívne nemá a nemôže mať k dispozícii informácie o skutočnostiach významných pre rozhodnutie v spore, pričom protistrana má tieto informácie k dispozícii. V prípade, že strana zaťažená dôkazným bremenom prednesie aspoň „oporné body“ skutkového stavu a zvýši tak pravdepodobnosť svojich skutkových tvrdení, nastupuje „vysvetľovacia povinnosť“ protistrany. Nesplnenie tejto povinnosti bude mať za následok hodnotenie dôkazu v neprospech strany, ktorá vysvetľovaciu povinnosť nespĺnila. Zároveň tiež platí, že uvedenú vysvetľovaciu povinnosť nemožno zamieňať s obrátením dôkazného bremena (rozsudok NS SR z 11. apríla 2017 sp. zn. 3Cdo/2/2016).

26. Od zmluvy o pôžičke treba odlíšiť tzv. dlžobný úpis, ktorým dlžník písomne potvrdzuje, že dlhuje veriteľovi určitú sumu; tento úpis môže byť vydaný dlžníkom aj po uzavretí zmluvy a môžu s ním byť spojené aj účinky uznania dlhu. Jeho existencia uľahčuje veriteľovi procesnú situáciu v tom, že dôkazné bremeno ohľadne dlhu v tej výške, na ktorú vyznieva dlžobný úpis, prechádza z veriteľa na dlžníka (rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo/1998, uverejnený v ZSP pod č. 65/1998).

27. Žalobou doručenou na súd prvej inštancie dňa 16. 10. 2014 sa žalobca proti pôvodnému žalovanému G.. U. F. domáhal (po úprave žalobného petitu), aby ho súd zaviazal zaplatiť mu sumu 3.300 eur s 5,25% úrokom z omeškania ročne od 01. 01. 2014 do zaplataenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobca v podanej žalobe tvrdil, že dňa 13. 09. 2013 prijal pôvodný dlžník G.. U. F. od neho peňažné prostriedky vo výške 3.000 eur a následne sa dohodli dňa 16. 09. 2013 uzavrieť zmluvu o pôžičke. Dlžník však poskytnutú pôžičku v dohodnutej lehote neuhradil a finančné prostriedky v celkovej výške 3.000 eur a dohodnutý úrok z pôžičky vo výške 300 eur, vrátane úroku z omeškania mu nezaplatil, napriek opakovaným pokusom o mimosúdne vyriešenie veci. Žalobca k podanej žalobe pripojil zmluvu o pôžičke zo dňa 16. 09. 2013, z ktorej vyplýva, že strany zmluvy uzatvorili zmluvu o pôžičke, predmetom ktorej je záväzok veriteľa poskytnúť dlžníkovi (G.. U. F.) prostriedky vo výške 3.000 eur. Podľa bodu 2.2. dlžník svojím podpisom tejto zmluvy o pôžičke potvrdzuje, že dňa 13. 09. 2013 prijal v hotovosti od veriteľa peňažné prostriedky v stanovenej výške. Podľa bodu 2.3. zmluvy vyčerpaná nesplatená pôžička sa bude splácať mesačne alebo jednorazovo, najneskôr však do konca roka, ktorú musí dlžník zaplatiť v sume na vrátenie od uzatvorenia zmluvy o pôžičke predstavuje čiastku 3.300 eur. Ako účel poskytnutia pôžičky je poskytnutie finančných prostriedkov určených na kúpu a zlúčenie novej spoločnosti s ručením obmedzeným. Podľa bodu 4. pôžičky v súlade s ustanovením bodu 2.3. tejto zmluvy o pôžičke sa dlžník zaväzuje poskytnuté finančné prostriedky vrátiť v termíne najneskôr do 30. 11. 2013. Podľa bodu 5. zmluvy, ak sa dlžník dostane do omeškania voči splateniu pôžičky podľa bodu 4.1. zmluvy o pôžičke, môže veriteľ úročiť úrokom z omeškania. Výška sadzby úroku z omeškania bude vo výške 0,05% za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti úveru. V záverečných ustanoveniach bola zmluva podpísaná ako žalobcom (veriteľom), tak aj dlžníkom G.. U. F.. Zároveň žalobca súdu predložil výzvu na vrátenie pôžičky zo dňa 20. 03. 2014, ako aj zo dňa 14. 05. 2014, adresovanú dlžníkovi, ako aj podacie lístky o podaní uvedených výziev na poštovú prepravu. Žalobca ďalej v konaní predložil potvrdenie zo dňa 04. 11. 2015 vydané SLSP, a. s. (č. l. 58), z ktorého vyplýva, že sa potvrdzuje, že dňa 13. 09. 2013 bol zrealizovaný hotovostný výber peňažných prostriedkov v sume 3.000 eur na základe predloženého pokynu osoby oprávnenej nakladať s vkladom na účte H. F.. Vypočutá svedkyňa U. F. (manželka žalobcu) v konaní potvrdila, že manžel jej volal, že potrebuje vybrať z účtu 3.000 eur, ktoré následne poskytol p. F. na kúpu firmy. K odovzdaniu peňazí došlo dňa 13. 09. 2015, pričom následne vyhotovila zmluvu o pôžičke podľa vzoru, ktorý mala a v ktorom pozmenila osoby, sumu a účel zmluvy. Táto zmluva sa vytlačila 16. 09. 2013, odovzdala ju manželovi, ktorý ju následne odniesol na podpis p. F..

28. Pôvodný žalovaný v podanom odpore sa bránil tým, že zmluvu o pôžičke nikdy nevidel, z čoho vyplýva, že takúto zmluvu nepodpísal. Tvrdil, že žalobca uvedenú zmluvu sám vytvoril a prispôbil jeho ustanovenia, ako aj podpis na nej tak, aby dosiahol výsledný efekt zmluvy o pôžičke. Namietal pravosť zmluvy o pôžičke. Neskôr tvrdil, že zmluva, ktorá má dve strany, sú zopnuté len spinkou, a preto je tu dôvodné podozrenie, že zadná strana tejto zmluvy bola zamenená s druhou stranou z inej zmluvy. Nespochybňoval svoj podpis na druhej strane zmluvy, avšak zmluvu o pôžičke nikdy nevidel. Poukazoval na také nezrovnalosti ako veriteľ - dlžník, ale pri podpise na strane druhej je uvedené dlžníci. Rovnako namietal miesto uvedené v zmluve, podľa ktorého mala byť zmluva podpísaná v N. P., pričom žalobca spomína súvislosti so zmluvou o pôžičke v A. a vo Q.. Podľa jeho názoru článok 2.2. nepreukazuje, že došlo k odovzdaniu predmetu pôžičky, ktorá bola uzatvorená dňa 16. 09. 2013. Ďalej sa bránil tým, že žalobca sa vozil s ním v aute a mal prístup k rôznym dokumentom, boli tam aj fiktívne zmluvy o pôžičke, ku ktorým žalobca, keď čakal na neho v aute, mal prístup. Tvrdil, že niektoré stavebniny fungujú tak, že keď sa chce od nich odobrať tovar, uzatvoria s vami fiktívnu o pôžičke a následne vystavia faktúru, po zaplatení ktorej sa fiktívna zmluva o pôžičke zlikviduje. Ďalej tvrdil, že nikdy nemal nič na pôžičku, veci si kúpi, až keď má na to peniaze. Zmluvu o pôžičke nikdy so žalobcom neuzatvoril a 3.000 eur si od neho nepožičal, o svojom dlhu sa dozvedel až z platobného rozkazu. Napokon sa pôvodný žalovaný bránil tým, že na začiatku mesiaca apríl 2013 až v priebehu mesiaca jún 2013 zasielal žalobcovi prostredníctvom e-komunikácie zmluvu o tichom spoločenstve a zmluvné podklady k prevodu obchodného podielu spoločnosti JSP Trade, s. r. o., pričom všetky predkladané

dokumenty boli vyhotovené tak, že jeho podpis na každom dokumente bol uvedený samostatne na poslednej strane.

29. Odvolací súd po prejednaní veci na odvolacom pojednávaní a po zopakovaní dokazovania, najmä oboznámením sa listinnými dôkazmi, dospel k záveru, že žalobca uniesol dôkazné bremeno o tom, že pôvodnému žalovanému (dlžníkovi) požičal sumu 3.000 eur. Na žalobcovi ako veriteľovi spočívalo dôkazné bremeno nielen ohľadne tvrdenia, že bola uzatvorená zmluva o pôžičke, ale že bolo podľa nej dlžníkovi aj plnené.

Túto skutočnosť môže veriteľ preukázať písomnou zmluvou o pôžičke alebo dlžobným úpisom. Dlžobným úpisom sa dlžník zaviazal na majetkové plnenie druhovo určených vecí, spravidla peňazí. Ak veriteľ nemá takúto písomnú dispozíciu, alebo ak je písomný doklad neúplný (chýbajú mu podstatné náležitosti), musí poskytnutie pôžičky preukázať inými dôkaznými prostriedkami (napr. svedkami). Ak sú tieto skutočnosti preukázané, potom veriteľ uniesol dôkazné bremeno (rozsudok NS ČR zo dňa 16. 01. 2002 sp. zn. 25Cdo/98/2000).

30. V spore o vrátenie požičanej sumy zaťažuje veriteľa bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno, že so žalovaným dlžníkom uzavrel zmluvu o pôžičke, že dlžníkovi poskytol finančné prostriedky a že dlžník nezaplatil dlh riadne a včas. Na veriteľovi tak spočíva dôkazné bremeno nielen ohľadne toho, či bola uzatvorená zmluva o pôžičke, ale aj ohľadne toho, či bolo podľa nej dlžníkovi plnené. Túto skutočnosť veriteľ môže preukázať napr. písomnou zmluvou o pôžičke, dlžobným úpisom alebo inou listinou. Ak veriteľ nemá takúto písomnosť k dispozícii, musí poskytnutie pôžičky preukázať inými dôkaznými prostriedkami. V danej veci je potrebné konštatovať, že zmluva o pôžičke predstavuje reálny kontrakt a ako záväzkovo-právny vzťah vzniká až reálnym odovzdaním finančných prostriedkov. Samotný žalobca v konaní tvrdil, že dňa 13. 09. 2013 ako veriteľ požičal dlžníkovi (pôvodnému žalovanému) sumu 3.000 eur, ktoré skutočnosti následne dňa 16. 09. 2013 potvrdili zmluvou o pôžičke. Zo samotnej zmluvy o pôžičke (č. I. 4-5) zo dňa 16. 09. 2013 vyplýva, že predmetom zmluvy je záväzok veriteľa poskytnúť dlžníkovi peňažné prostriedky vo výške 3.000 eur, pričom podľa bodu 2.2. dlžník (U. F.) svojim podpisom potvrdzuje, že dňa 13. 09. 2013 prijal v hotovosti od veriteľa (žalobcu) peňažné prostriedky v stanovenej výške v bode 2.1. (3.000 eur). Suma na vrátenie od uzatvorenia zmluvy o pôžičke predstavuje čiastku 3.300 eur a podľa bodu 4.1. sa strany dohodli, že dlžník sa zaväzuje poskytnuté finančné prostriedky vrátiť v termíne najneskôr do 30. 11. 2013. Uvedená zmluva o pôžičke je písaná na dvoch stranách a zopnutá spinkou, pričom žalovaný pravosť podpisu nespochybnil, spochybňoval iba uzatvorenie zmluvy a prevzatie požičanej zmluvy. Žalobca na podporu svojho tvrdenia predložil súdu aj potvrdenie zo SLSP, a. s. (č. I. 58), z ktorého vyplýva, že dňa 13. 09. 2013 došlo k výberu finančných prostriedkov na základe predloženého pokynu osoby oprávnenej nakladať s vkladom na účte - žalobcom. Uvedenú skutočnosť o výbere peňazí potvrdila aj manželka žalobcu.

Hoci listina zo dňa 16. 09. 2013 je označená ako zmluva o pôžičke, ktorú žalobca predložil na preukázanie svojho nároku, nie je zmluvou o pôžičke, pretože reálnemu odovzdaniu finančných prostriedkov vo výške 3.000 eur došlo 13. 09. 2013, je potom potrebné posúdiť ju podľa obsahu a od zmluvy o pôžičke odlíšiť tzv. dlžobný úpis. Takýto dlžobný úpis môže byť dlžníkom vydaný, resp. podpísaný aj po uzavretí zmluvy a môžu byť s ním spojené aj účinky uznania dlhu. Jeho existencia potom uľahčuje veriteľovi procesnú situáciu v tom, že dôkazné bremeno ohľadne dlhu v tejto výške prechádza z veriteľa na dlžníka (rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo/55/98).

Odvolací súd, posudzujúc obsahové náležitosti zmluvy o pôžičke, resp. dlžného úpisu, dospel k záveru, že táto listina neobsahuje obsahové náležitosti, ktoré sa pre platnosť uznania dlhu vyžadujú.

31. Podľa § 558 Občianskeho zákonníka, ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený do dôvodu, aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má takéto uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní.

32. Okrem všeobecných náležitostí predpísaných pre právne úkony (§ 34 OZ) je k platnosti tohto právneho úkonu potrebná písomná forma, ktorá v danom prípade dodržaná bola. Z hľadiska obsahových náležitostí musí platné uznanie dlhu obsahovať vyjadrenie prísľubu dlžníka zaplatiť dlh, uvedenie dôvodu dlhu a jeho výšky. To znamená, že dlh musí byť v uznávanom prejave riadne identifikovaný, aby ho bolo možné odlíšiť od iných dlhov.

Keďže v zmluve o pôžičke uznanie dlhu nebolo tak identifikované, ako to vyžaduje ust. § 558 OZ, odvolací súd mal za to, že zmluvou o pôžičke, resp. dlžobným úpisom nedošlo k uznaniu dlhu, a teda dôkazné bremeno sa nepresunulo na žalovaného.

33. Aj za takejto situácie odvolací súd posudzoval, či žalobca uniesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia, a na druhej strane, či žalovaný úspešne poprel tvrdenia žalobcu. Odvolací súd je toho názoru, že žalobca preukázal svoj nárok nielen zmluvou o pôžičke, ktorú odvolací súd vyhodnotil ako dlžobný úpis, ale aj dokladom zo Slovenskej sporiteľne, a. s. o výbere sumy 3.000 eur, ako aj svojimi tvrdeniami a výpoveďou svojej manželky. Žalovaný sa v konaní najprv bránil tým, že zmluvu o pôžičke nepodpísal, neskôr nespochybňoval, že ide o jeho podpis, len spochybňoval uzatvorenie takejto zmluvy a prevzatie sumy 3.000 eur. Na svoju obranu uvádzal, že žalobca získal jeho podpis podvodným spôsobom, keď tvrdil, že zmluvy o pôžičke sa vystavovali fiktívne pri nákupe tovaru. Toto svoje tvrdenie však v konaní nepreukázal žiadnym listinným dôkazom, a teda v konaní nepredložil takú vopred pripravenú fiktívnu zmluvu o pôžičke, z ktorej by bolo možné poslednú stranu oddeliť a získať tak jeho podpis. Rovnako sa nepreukázalo jeho tvrdenie, že žalobca mohol získať jeho podpis zo zmluvných dokumentov súvisiacich so zmluvou o tichom spoločenstve a prevode obchodných podielov, resp. zlučováním obchodných spoločností. Obranu žalobcu v tomto smere považoval preto odvolací súd za dôvodnú, keď žalobca uviedol, že žalovaný nemohol podpisovať písomnosti týkajúce sa zlučovania spoločnosti vopred, keďže v súlade s ustanoveniami Obchodného zákonníka sa zlučovanie spoločnosti uskutočňuje formou notárskej zápisnice, a nie obyčajným podpisovaním listín, pričom notárska zápisnica je datovaná k 01. 10. 2016. Navyše, žalovaný v konaní tvrdil, že si nikdy žiadne finančné prostriedky (a už vôbec nie od žalobcu) nepožičiaval a veci si kúpil až vtedy, keď na ne zarobil, bol v konaní aj tento jeho argument vyvrátený, keď v spise (na č. l. 55) sa nachádza zmluva o pôžičke, ktorou veriteľ Q. U. požičal žalobcovi a pôvodne žalovanému G.. F. finančné prostriedky vo výške 5.000 eur, pričom zmluva o pôžičke bola podpísaná dňa 29. 05. 2013 a podpis dlžníkov bol overený.

34. Odvolací súd, hodnotiac dôkazy jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti, ako aj posudzujúc unesenie dôkaznej povinnosti žalobcom, dospel k záveru, že žalobca preukázal, že s pôvodne žalovaným uzatvorili dňa 13. 09. 2013 zmluvu o pôžičke, podľa ktorej žalobca poskytol žalovanému sumu 3.000 eur s dohodnutým úrokom 300 eur, pričom o uvedenej skutočnosti spísali listinu dňa 16. 09. 2013 ako zmluvu o pôžičke, ktorú odvolací súd vyhodnotil ako dlžobný úpis, ktorým dlžník písomne potvrdil, že dlhuje sumu uvedenú v tejto listine veriteľovi. Žalobca okrem zmluvy o pôžičke poskytol súdu aj doklad zo dňa 13. 09. 2013 o výbere finančnej čiastky 3.000 eur z bankovej inštitúcie, a túto skutočnosť potvrdila aj jeho manželka. Žalovaný uvedené skutočnosti neúčinne poprel, keďže svoje tvrdenia nepreukázal a nevyvrátil ani jedným listinným dôkazom. Za takejto situácie odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť a žalobe žalobcu vyhovieť. Odvolací súd v zmysle upraveného žalobného petitu preto zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 3.300 eur s 5,25% úrokom z omeškania ročne od 01. 01. 2014 do zaplatenia.

35. Podľa § 517 odsek 1 Občianskeho zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť. Ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

35.1. Podľa § 517 odsek 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

36. V danej veci sa pôvodný žalovaný zaviazal vrátiť pôžičku v termíne do 30. 11. 2013. Žalobca si po úprave žalobného petitu uplatnil od žalovaného úrok z omeškania od 01. 01. 2014 do zaplatenia, teda od dátumu, kedy už bol dlžník určite v omeškaní. Výška úrokov z omeškania 5,25% bola stanovená podľa aktuálnej sadzby zákonných úrokov z omeškania podľa § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

37. Keďže pôvodne žalovaný Ing. U. F. v priebehu odvolacieho konania dňa XX. XX. XXXX zomrel, odvolací súd uznesením zo dňa 01. 07. 2020 č. k. 9Co/159/2019-207 pokračoval v konaní s jeho

právnym nástupcom (dedičom) Q. F., nar. XX. XX. XXXX, zastúpeným jeho zákonnou zástupkyňou - matkou Y. Q., nar. X0. XX. XXXX, bytom P.-Q. P., P. XXX/XX, na ktorého v zmysle § 63 ods. 2 CSP prešlo podľa výsledku dedičského konania právo, teda v danom prípade povinnosť. Právny nástupca po pôvodne žalovanom na základe dedičského rozhodnutia zo dňa 16. 03. 2020, vydaného OS Nitra pod č. 12D/202/2019, Dnot 601/2019 nadobudol dedičstvo po pôvodne žalovanom v čistej hodnote 184.681 eur, a vzhľadom k výške nadobudnutého dedičstva zodpovedá potom aj za dlh svojho právneho predchodcu, stanovený týmto rozhodnutím.

38. Podľa § 396 odsek 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

38.1. Podľa § 396 odsek 2 CSP, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

39. Podľa § 255 odsek 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov podľa pomeru jej úspechu vo veci.

V prejednávanej veci je nesporné, že žalobca mal vo veci plný úspech, a preto podľa zásady úspechu v konaní (§ 255 ods. 1 CSP) mu prislúcha náhrada trov konania pred súdom prvej inštancie, ako aj pred odvolacím súdom. Odvolací súd preto rozhodol o trovách konania tak, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 100%.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).